

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

32 – 2008 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

6. avgust 2008. Vol. 3, Broj 32

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Energija i proteini u smješama koncentrata	8

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA I dalje najbolja ponuda jagnjadi

U Nikšiću je zabilježena najbolja ponuda jagnjadi sa cijenom od 2,3 do 2,5€/kg žive mjere i u ponudi je bilo 100 jagnjadi. Trgovina se obavljala na farmama, gdje je bila dobra ponuda i ovaca po cijeni od 80 do 120€/grlu.

U Pljevljima i Podgorici je ponuđeno po 90 jagnjadi sa istom cijenom od 2 do 2,2€/kg žive mjere.

Na stočnoj pijaci u Beranama u ponudi je bilo 58 jagnjadi sa cijenom od 2,2 do 2,3€/kg žive mjere i 35 ovaca sa cijenom od 100 do 130€/grlu. U Bijelom Polju cijena jagnjadi se kretala od 2 do 2,2€/kg žive mjere i ponuđeno je 49 jagnjadi.

U Baru je bila slaba ponuda svih kategorija stoke pa i jagnjadi sa cijenom od 2,3 do 2,5€/kg žive mjere.

Bar

Cijene žive stoke ove nedjelje su na nivou prethodne. I dalje nemamo ponude na pijacama tako da se trgovina obavlja na farmama.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove nedjelje ponuda žive stoke je bila nešto slabija u odnosu na prethodnu nedjelju.

Cjenovni trend se nije promijenio, kao ni tražnja. Ponuda junica i priplodnih krava u čistoj rasi je i dalje mala i takva grla se mogu naći isključivo na poljoprivrednim gazdinstvima.

Nikšić

Na stočnoj pijaci u Nikšiću nije bilo ponude, a cijene su nepromijenjene. Inače možemo reći da je u ovom periodu dobra

ponuda jagnjadi, koja se prodavaju isključivo na farmama.

Pljevlja

Na pijacama u Pljevljima i dalje loša ponuda stoke. U ponudi je najviše bilo jagnjadi i njihova cijena se kretala od 2€/kg žive mjere do 2,2€/kg žive mjere. Cijene ostalih kategorija stoke ostale su nepromijenjene.

Bijelo Polje

U toku ove sedmice na bjelopoljskim stocnim pijacama najbolja ponuda je bila

kod kategorija teladi gdje je ponuda u osjetnom porastu i kategorije jagnjadi. Cijene su ostale na višenedeljnom nivou.

Podgorica

Kao i prethodnih nedjelja na podgoričkoj stočnoj pijaci najbolja je bila ponuda jagnjadi i prasadi. Cijene jagnjadi kretale su se od 2,2 do 2,5€/kg žive mjere. Kilogram žive mjere prasadi kretao se od 3,3 do 3,5€/kg žive mjere. Ponuda i cijene ostalih kategorija stoke ostale su na približno istom nivou od prošle nedjelje.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKA

Datum prikupljanja podataka: 31. 7. do 6. 8. 2008. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	3.00 (3.00-3.00)	3.20 (3.00-3.40)	~	3.00 (3.00-3.10)	~	3.07 (3.00-3.17)
2	Telad 80-160 kg kg	3.00 (2.80-3.20)	3.00 (2.80-3.00)	3.10 (2.90-3.20)	3.10 (3.00-3.20)	2.90 (2.80-3.00)	3.10 (3.00-3.20)	3.03 (2.88-3.13)
3	Junad do 300 kg kg	2.20 (1.90-2.50)	~	1.60 (1.50-1.70)	2.15 (2.10-2.30)	~	2.20 (2.10-2.20)	2.04 (1.90-2.18)
4	Junad preko 300 kg kg	1.70 (1.70-1.70)	2.00 (2.00-2.00)	~	1.85 (1.75-2.00)	1.80 (1.70-1.90)	2.00 (2.00-2.10)	1.87 (1.83-1.94)
5	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.00-1.20)	~	~	~	~	1.20 (1.00-1.20)
6	Krave za klanje kg	1.00 (0.90-1.20)	1.00 (0.80-1.00)	0.80 (0.80-0.90)	0.90 (0.80-1.10)	0.80 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.00)	0.90 (0.82-1.03)
7	Prasad kg	~	3.20 (3.00-3.50)	3.10 (3.00-3.30)	3.50 (3.20-3.50)	~	3.30 (3.30-3.50)	3.28 (3.13-3.45)
8	Jagnjad kg	2.50 (2.30-2.50)	2.20 (2.20-2.30)	2.20 (2.00-2.20)	2.40 (2.30-2.50)	2.10 (2.00-2.20)	2.30 (2.20-2.50)	2.28 (2.17-2.37)
9	Jarad kg	3.00 (3.00-3.50)	~	2.40 (2.30-2.50)	2.70 (2.50-2.80)	~	2.80 (2.70-2.90)	2.73 (2.63-2.93)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
10	Priplodne ovce grlo	~	130.00 (100.00- 130.00)	140.00 (120.00- 160.00)	100.00 (80.00- 120.00)	~	90.00 (80.00- 100.00)	115.00 (95.00- 127.50)
11	Priplodne koze grlo	~	80.00 (60.00- 100.00)	~	90.00 (70.00- 100.00)	~	~	85.00 (65.00- 100.00)
12	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)
13	Priplodne krave HF grlo	820.00 (820.00- 820.00)	~	~	1,300.00 (1,000.00- 1,500.00)	~	800.00 (750.00- 100.00)	973.33 (856.67- 806.67)
14	Priplodne krave Melez grlo	~	700.00 (400.00- 1,000.00)	750.00 (700.00- 120.00)	650.00 (400.00- 800.00)	~	750.00 (700.00- 900.00)	712.50 (550.00- 705.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 28.7.-3.8.2008. godine

Jedinica mere din/kg		Težina/ Rasa uzrast	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija		
			Beograd Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčcar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin
Dviske		sve	130	---	---	130	125	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110	---	---	130
Jagnjad		sve	160	160	---	160	155	180	---	160	170	180	170	160	170	180	170	160	---	180	160
Jarići		sve	160	140	---	140	130	150	---	150	160	150	140	140	---	180	160	140	---	160	140
Junad	do 300 kg	HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	150	---	---	---	---
Junad	do 300 kg	SM	170	---	---	140	---	130	---	150	---	155	150	---	---	---	180	---	---	---	150
Junad	>480 kg	sve	160	160	---	160	---	---	---	---	---	160	145	130	150	---	162	160	---	150	160
Koze		sve	90	---	---	100	80	90	---	70	---	80	80	---	---	80	80	70	---	---	80
Krave za klanje		HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	90	80	---	---	95	---	---	---
Krave za klanje		SM	110	90	---	120	95	80	---	100	---	90	85	---	95	---	90	115	---	---	90
Krmače za klanje	>130 kg	sve	120	120	---	90	---	90	---	100	110	---	125	80	---	---	110	100	---	105	120
Ovca		sve	120	100	---	120	100	100	---	100	100	100	90	---	95	100	90	90	---	90	100
Ovnovi za priplod		sve	140	---	---	110	---	---	---	110	---	120	120	---	---	---	---	130	---	---	110
Prasad do 15 kg		sve	200	180	---	---	150	150	---	160	180	160	180	130	170	170	150	180	---	190	180
Prasad do 25 kg		sve	170	170	---	190	150	150	---	160	170	160	180	---	160	170	140	170	---	160	170
Priplodne junice		sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130	---	---	---
Priplodne krave		HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)		SM	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	180	---	---	---	---	110	---	---	---
Šilježad		sve	130	---	---	140	135	---	---	130	120	---	140	---	---	140	130	120	---	---	130
Telad	80-160 kg	HF	190	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	210	190	---	190	---	---	190
Telad	80-160 kg	SM	260	260	---	250	240	220	---	230	---	240	240	250	230	240	240	280	---	---	240
Tovljenici	80-130 kg	sve	125	150	---	140	130	130	---	140	140	140	140	100	130	130	130	140	---	150	140
Tovljenici	>130 kg	sve	120	140	---	110	100	120	---	110	120	125	130	---	110	120	115	130	---	135	120

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 76 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 04.08.2008. do 10.08.2008. (32. tjedan)

Uspoređeno s razdobljem: od 21.07.2008. do 27.07.2008. (30. tjedan)

Hrvatska

Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	22,00	0,00
	2.Max	32,00	-1,00
	Prosjek	26,79	0,24
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	18,00	0,00
	2.Max	26,00	0,00
	Prosjek	23,93	0,00
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	9,00	-1,00
	2.Max	14,00	0,50
	Prosjek	11,95	-0,06
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	11,50	0,00
	Prosjek	10,47	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	13,00	0,00
	2.Max	18,00	0,00
	Prosjek	14,48	-0,03
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	11,00	0,00
	2.Max	13,50	0,00
	Prosjek	12,62	0,00
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4,00	0,00
	2.Max	9,00	-2,00
	Prosjek	6,85	0,23
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	9,00	-1,00
	2.Max	18,00	-6,00
	Prosjek	12,50	-0,26
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	18,00	0,00
	Prosjek	11,13	0,23
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	4,00	0,00
	2.Max	8,00	1,00
	Prosjek	6,50	0,17
janjad-lambs .	1.Min	16,00	0,00
	2.Max	36,00	2,00
	Prosjek	24,44	2,29
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	8,00	0,00
	2.Max	9,00	-1,00
	Prosjek	8,18	-0,78
jare-kid goat .	1.Min	24,00	2,00
	2.Max	35,00	1,00
	Prosjek	33,74	5,77
ždrijebe-foal .	1.Min	13,00	0,00
	2.Max	13,50	0,00
	Prosjek	13,25	0,00
konj-hors .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	12,00	0,00
	Prosjek	10,50	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE																					
CENE STOKE ZA KLANJE U EU																					
CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																					
PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																					
MARKET PRICES - MEMBER STATES																					
(EURO/100kg PC/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT
Junad U2	326.1		323.5	335.2	321.2		442.5	308.8	346.0	339.9	379.3			275.9	345.6			335.8	320.0	266.0	332.1
Junad U3	303.9		320.5	339.2	319.0		477.0	307.6	332.0	344.7	378.7				339.0			336.7	320.4	281.4	320.8
Junad R2	289.9		312.6	323.0	316.4	283.6	414.2	335.7	314.0	331.6	339.4			229.4	326.6	282.9		306.0	311.1	267.0	316.9
Junad R3	263.7		292.7	330.1	312.0		415.7	295.9	308.0	337.0	359.3			236.4	331.3		359.3	302.1	312.9	275.2	311.6
Junad O2	255.4		286.0	309.7	286.1	222.7	390.4	233.6	284.0	310.4	280.0	282.0		185.5	238.6	268.2	276.4	359.3	275.7	289.2	261.9
Junad O3	242.2		286.8	302.8	288.3	181.8	365.3	278.4	279.0	312.7	266.3	282.0		180.4	242.4	262.9		359.3	278.5	295.1	266.4
Junad	298.3		303.1	310.3	307.2	221.7	399.5	297.8	317.1	333.5	362.7	282.0		184.5	238.9	334.2	277.2	359.3	298.4	314.8	266.6
Bikovi R3	299.0		299.0		289.0				239.0	264.4				259.1					301.2	279.8	
Bikovi	299.0		299.0		289.0				239.0	264.4				259.1					301.2	279.8	
Goveda U2									356.0	327.4									316.0		
Goveda U3									356.0	328.8									314.6		
Goveda U4									335.0	327.9											
Goveda R3					300.9				331.0	323.9					303.8				312.1		
Goveda R4									314.0	323.9									302.0		
Goveda O3				306.8	280.3				296.0	310.4					293.8				297.8		
Goveda O4									290.0	310.3									282.0		
Goveda				306.8	283.9				315.5	316.5					299.0				312.0		
Krave R2	295.0								335.0		260.6					220.1			217.3		
Krave R3	286.2			262.7	282.8	285.6		200.5	338.0	276.7	282.0				309.3	220.0		286.5	254.8	242.1	220.3
Krave R4				257.6	284.5	288.0		247.7	322.0	275.8						220.1		282.9	256.2	244.8	
Krave O2	264.0			236.6	246.3	264.2	165.6	185.8	201.6	286.0	261.1	223.3		171.8	181.9	279.3	211.9	253.8	232.0	210.0	204.0
Krave O3	255.5			232.2	254.5	271.8	158.8	187.4	187.4	291.0	268.2	236.6		171.8	184.8	276.6	224.5	264.7	238.1	226.6	184.5
Krave O4	249.3			227.0	251.2	277.1	155.1	174.1	282.0	269.9				172.2	188.2		228.1	267.5	236.8	233.5	
Krave P2	220.8	177.5	202.4	184.4	218.3	152.6	163.5	155.7	236.0	230.4	202.2		167.0	163.4	182.5	240.0	185.5	218.9	210.9	182.1	147.6
Krave P3	210.1	177.8	189.9	218.6	232.5	149.4	119.0	172.6	261.0	263.2	204.8		167.0	174.2	180.7	256.3	183.6	243.9	212.0	201.2	
Krave	256.6	177.5	233.5	222.1	264.2	153.8	178.1	188.6	287.4	263.6	214.9		167.0	169.0	187.1	280.3	207.6	256.7	240.1	218.2	166.4
Junice U2	342.5					335.0			316.5	405.0	333.8	430.4				367.1		293.5	311.0	261.6	328.6
Junice U3	323.0					355.0	316.5		328.0	400.0	335.9	425.4							304.9	261.6	

Izvor: EU Komisija

ENERGIJA I PROTEINI U SMJEŠAMA KONCENTRATA

Ugljeni hidrati su osnovni izvor energije u obrocima za krave. Oni čine između 50 i 80% suve materije hraniva biljnog porijekla. Postoje tri osnovne klase ugljenih hidrata: 1) jednostavni šećeri, 2) rezervni ugljeni hidrati koji se nazivaju još i nestrukturani i 3) strukturni ili vlaknasti ugljeni hidrati. Skrob je najrasprostranjeniji rezervni ugljeni hidrat. Sreće se u zrnavlju žitarica i nekim drugim hranivima (npr. krompir). Ukoliko u obroku nije zastupljena prevelika količina skroba, on se gotovo u potpunosti razlaže u buragu. Dio skroba koji izbjegne razlaganje u buragu može da bude svaren u tankom crijevu. I pored toga što je opšte prihvaćeno da se veći dio skroba razlaže u buragu, ima dokaza da kod krava hranjenih obrocima u kojima dominira kukuruz značajan dio skroba može da izbjegne razgradnju u buragu - kod visokomliječnih kravâ čak 35 kg na dan. Činioci koji utiču na obim razgradivosti skroba, a time i na količinu nerazgradivog skroba koji dopijeva do tankih crijeva su: prirodne osobine skroba iz različitih hraniva, obrada koncentrovanih hraniva (zrnavlja žitarica), brzina usitnjavanja čestica u buragu i brzina prolaska sadržaja kroz burag.

Hemijska priroda proteina pojedinih hraniva je činilac koji određuje stepen i brzinu razlaganja u buragu. Nепroteinska azotna jedinjenja brže se razgrađuju od pravih proteina, a među pravim proteinima podložniji razgradnji su albumini i globulini od prolamina i glutelina. Međutim, ta činjenica nije povoljna, s obzirom da upravo albumini i globulini imaju naj-

veću biološku vrednost. Vezani-lignificirani protein je praktično nerazgradiv, kao i onaj koji je oštećen visokom temperaturom. Proteini sa disulfidnim vezama otporniji su na razgradnju od ostalih.

Ukupni proteini obroka se dijele na sljedeće frakcije:

A) nепroteinski azot, NPN;

B) pravi protein razgradiv u buragu i

C) pravi protein u vezanom obliku koji je nerazgradiv i nedostupan za životinju.

Frakciju „A”, odnosno nепroteinska azotna jedinjenja čine amonijak, peptidi i amino-kiseline. Ona se u buragu veoma brzo hidrolizuje do amonijaka.

Proteini zastupljeni u stočnoj hrani mogu da se klasifikuju (prema njihovoj rastvorljivosti) na one koji su rastvorljivi u vodi-albumini, rastvoru soli-globulini, alkoholu-prolamini ili u rastvoru bazâ-glutelini. S druge strane, mogu da se klasifikuju prema njihovoj funkciji u biljci: enzimi, strukturni protein, rezervni protein. U svježim, zelenim, hranivima oko 70-90% ukupnog azota čine pravi proteini, a 10-30% nепroteinska azotna jedinjenja. Nasuprot tome, u siliranoj hrani (i to najpre u silažama i senažama leguminoza) količina nепroteinskih azotnih jedinjenja je preko 50%. U zrnastim, koncentrovanim, hranivima zastupljen je pretežno pravi protein, i to u ljusci, perikarpu ili sâmom sjemenu. U ljusci i perikarpu dominira strukturni protein dok je u sjemenu najvećim dijelom zastupljen rezervni protein (80-90 %) - u aleuronskom sloju i endospermu.